

TÁJÉKOZTATÓ

A PORTFÓLIÓ KÖVETELMÉNYEIHEZ AZ
OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉSBEN

Tartalomjegyzék

1.	A portfólió fogalma	3
2.	A portfólió célja	3
3.	A portfólió tartalma	4
	3.1.Kötelező dokumentumtípusok	4
	3.2.Választható dokumentumtípusok	5
	3.3.A reflexió	5
	3.3.1.Hallgatói reflexió a portfólióban.....	6
	3.3.2.A reflexiók értékelésének szempontjai	7
4.	A portfólió készítés folyamata	7
	4.1.Válogatás a dokumentumok között	7
	4.2.Szerkesztés - a portfólió szerkezete	7
5.	Formai követelmények	8
6.	Tanári kompetenciák és a hozzájuk csatolható dokumentumok	9
	6.1.A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén	9
	6.2.A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén	9
	6.3.A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén.....	9
	6.4.A pedagógiai folyamat tervezése területén.....	10
	6.5.A tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén	10
	6.6.A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén.....	11
	6.7.Kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén.....	11
	6.8.Az autonómia és a felelősségvállalás területén	11
	FELHASZNÁLT IRODALOM	13
	MELLÉKLETEK	14
1.	számú melléklet: Portfólió előlap minta.....	14
2.	számú melléklet: Eredetiség nyilatkozat	15
3.	számú melléklet: Tanári kompetenciák jogszabályi háttér.....	16
4.	számú melléklet: Portfólió értékelő lap.....	23

TÁJÉKOZTATÓ A PORTFÓLIÓ KÖVETELMÉNYEIHEZ AZ OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉSBEN

1. A portfólió fogalma

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013 (I.30.) EMMI rendelet értelmében az osztatlan tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.

A portfólió egy ún. dokumentum dosszié (etimológiailag: „levélhordó tárcsa”); „olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását”. (Bird 1990; idézik Barton és Collins, 1993, 203.p.)

A portfólió a hallgatónak az osztatlan tanárképzés során készített munkáiból összeállított célirányos gyűjteménye, amely személyenként változó szakmai különbségeket mutat. Azonos kritériumok alapján készül, mégis egyedi dokumentumokat, önreflexiókat, speciális kompetenciákat megjelenítő anyagokat tartalmaz, különös tekintettel a tanári kompetenciák fejlődését bemutató dokumentumokra. Minden kiválasztott dokumentumhoz kapcsolódnia kell önreflexiónak, figyelembe véve az oktató esetleges bírálatait, akár azok javításával, kiküszöbölési lehetőség(ek) bemutatásával.

2. A portfólió célja

A portfólió alkalmazása az alábbi célokat szolgálja:

- a pedagógiai tudás, nézetek nyomon követése,
- a tudás bővítése és rendszerezése.

A portfólióval a hallgató azt bizonyítja, hogy képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és tanári munkájában alkalmazni. Képes a munkája szempontjából lényeges tudományos-szakirodalmi eredményeket összegyűjteni, azok alapján tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy pedagógiai feladat eredményességét értékelni. Képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni és a tényszerű adatokat elemezni, következtetéseket megfogalmazni, valamint az eredményeket saját tanári munkájában alkalmazni.

A portfólióban megjelenő munkák gyűjtése és az önreflexiók elkészítése a hallgató feladata. Összeállításakor a jelöltnek az egyetemi tanulmányaihoz kötődő produktumait kell újra áttekintenie abból a szempontból, hogy a tanári kompetenciáit igazoló, minőségi munkáit gyűjtse össze, elemezze, kísérje reflexiókkal. E válogatás és elemzés alapja az említett

jogszabály 2. sz. mellékletében meghatározott szakmai kompetencialista, amelyet útmutatásként a jelen tájékoztató mellékleteként közlünk – 3. számú melléklet.

3. A portfólió tartalma

Darling-Hammond és Snyder (2000, 536-537.p.) háromféle dokumentumtípust sorol fel:

1. A tanítási gyakorlat során készített dokumentumok: óravázlat; hospitálási napló; óramegfigyelésekről készített feljegyzések; tematikus terv; tanórán kívüli tevékenység terve; tanítási óráról/iskolai foglalkozásról készített audio-/ videofelvétel; képek; fényképek; szakmai munkaközösségi megbeszélés során készített jegyzetek, kiegészítő anyagok, dolgozatok, a tanítványok munkái.
2. A tanárjelölt reflexióit tartalmazó dokumentumok (a tanításon kívüli iskolai tevékenységekről: szakkör, nevelőtestületi értekezlet, szülői értekezlet stb.) szóló feljegyzések saját megjegyzésekkel, reflexiókkal; az iskolán kívüli tevékenységek köréből szerzett tapasztalatok írásos rögzítése saját megjegyzésekkel, reflexiókkal; előadásokról készített és saját megjegyzésekkel (reflexiókkal) kísért jegyzet; valamely pedagógiai probléma leírása és a kezelésére/megoldására irányuló saját javaslatok; konferencián készített jegyzet reflexiókkal, tanári tanulási napló, reflektív jegyzetek az egyes dokumentumok magyarázatára);
3. A tanárjelölt tanításáról mások által készített dokumentumok és értékelések (mindenféle értékelés, amelyet a jelölt bármely tevékenységére kapott, köztük akár az évfolyamtársak kritikai észrevételei is).

A fenti elméleti felosztás gyakorlati megvalósításaként az osztatlan tanárképzés tanári portfóliójába un. *kötelező és választható* dokumentumtípusokat várunk el.

A dokumentumok gyűjtése a képzés elméleti és gyakorlati tanítási órái során folyamatosan történik, ezen belül kitüntetett alkalmak az osztatlan tanárképzésbe beépített tanítási gyakorlatok.

3.1. Kötelező dokumentumtípusok

<u>Kötelezően leadandó:</u>	
• Hospitálási jegyzet (2 db a testnevelés - 1 db a gyógytestnevelés- 1 db az egészségfejlesztés szakpárhoz kapcsolódó), a hozzájuk tartozó önértékelésekkel/reflexiókkal; Összesen 4 db	
• Részletes óravázlat (2 db a testnevelés - 1 db a gyógytestnevelés - 1 db egészségfejlesztés szakpárhoz kapcsolódó), Összesen 4 db	
• Az összefüggő gyakorlatok dokumentumai (testnevelés – gyógytestnevelés - egészségfejlesztés) a helyszíneken kapott összes dokumentum	
• A testnevelés szakpárhoz kapcsolódó min. 4 kompetencia kiválasztása, bemutatása és kompetenciánként min. 1 -1 oldalas reflexió írása	
• A gyógytestnevelés szakpárhoz kapcsolódó min. 4 kompetencia kiválasztása, bemutatása és kompetenciánként min. 1 -1 oldalas reflexió írása	

<ul style="list-style-type: none"> • Az egészségfejlesztés szakpárhoz kapcsolódó min. 4 kompetencia kiválasztása, bemutatása és kompetenciánként min. 1 -1 oldalas reflexió írása 	
<ul style="list-style-type: none"> • Választható dokumentumtípusok (3.2 alpontból) közül min. 3 dokumentumtípus 	

3.2. Választható dokumentumtípusok

Példák a dokumentumtípusokra - a kiválasztott kompetenciák alátámasztásához, bemutatásához:

- Órai megfigyelések rögzített változata (irányulhat gyerekre, tanárra, az egész órai tevékenységre)
- Szakcikk összegzése, értékelése
- A tanulók értékelése (feleltetés, osztályozás)
- Egy gyermek fejlődéséről készült esettanulmány
- Külső szervezetekkel (pl. szakszolgálat) való kapcsolat dokumentumai
- Számítógépes dokumentumok (pl.NETFIT fittség mérési rendszer)
- Az információs és kommunikációs technológia alkalmazásának bizonyítékai
- Bármilyen szemináriumi dolgozat, fogalmazvány, ami a sztenderdekkel (kompetenciákkal) összefügg
- Mindenféle értékelés, amelyet a jelölt bármilyen tanári tevékenységére kapott (a kötelezően beadandó dokumentumtípusokon kívül)
- Látogatások dokumentumai, beleértve a jelölt szakmai látogatásait és a gyerekekkel tett látogatásokat is (pl.iskolai sportversenyek)
- Közeli és távoli célkitűzések, a jelölt önképzési tervei, elképzelése, valamint ezek teljesítése
- Gyerekekkel, tanárokkal készített interjúk
- Előadáson, konferencián készített jegyzetek reflexiókkal
- Évfolyamtársak kritikai észrevételei
- Fényképek, képek, videofelvételek
- Valamely pedagógiai helyzet megoldásának leírása
- Szakmai szervezetben, bizottságban való részvétel
- A jelölt által készített anyagok (taneszköz, poszter)
- Önkéntes tevékenység leírása

3.3. A reflexió

A reflexió szó eredetét tekintve azt jelenti visszahajlás, visszatükrözés (re-flektál). Mintegy befelé fordulunk, „visszahajlunk” saját magunk gondolataira, cselekvésére, újra visszatükrözzük, megjelenítjük, ami már megtörtént. Benne van az ismétlés is a szóban, hiszen a reflexió során általában vissza-visszatérünk a gondolkodás tárgyára, hogy jobban megértsük.

Ha pontosabb, tudományos meghatározást keresünk, akkor Szivák Judit (2003) szakirodalmi összefoglalóját követve így definiálhatjuk a reflexiót:

A reflektív gondolkodásmód, melynek során elméleti és praktikus tudásunk felhasználásával keretbe foglaljuk a problémát. A reflexió magában foglalja a képességet, hogy válasszunk és választásunkért felelősséget vállaljunk.

Az ilyen reflektív gondolkodás egyik fontos összetevője az elemző képesség, amelynek lényeges elemei:

1. a probléma felismerése;
2. a probléma meghatározása (azonosítása), lebontása;
3. a probléma elemzése, elsősorban az okok feltárásával;
4. a megoldási módok felállítása;
5. az optimális megoldás kiválasztása a hasonló, szokásos helyzet jellegzetességeinek és az új szituáció egyedi vonásainak összevetése által (kísérletezés megoldásokkal);
6. a szándékolt és nem szándékolt következmények átgondolása.

3.3.1. Hallgatói reflexió a portfólióban

A tanárjelöltnek a dokumentumok kiválogatása során a feladata az, hogy portfóliójában a tanári kompetencialistában felsorolt nyolc tanári kompetencia közül **szakpáronként minimum négy – négy –négy tanári kompetencia** (összesen min. 12 kompetencia – 4 a testnevelés – 4 a gyógytestnevelés- - 4 az egészségfejlesztés szakpárhoz kapcsolódóan) (de lehet több is!) *fejlesztési útját* az értékelő, (és mások) számára is nyilvánvalóvá, követhetővé tegye.

A hallgatói reflexiókban a következő tartalmi elemeket érdemes végiggondolni:

1. A dokumentum melyik tanári kompetenciá(i)hoz kapcsolódik és miért?
2. A dokumentum elkészítése, illetve a konkrét feladat elvégzése előtt/tervezésénél melyek voltak a pedagógiai kiindulópontjai? (Ide elméleti hivatkozást is lehet írni pl. fejlődéslélektanból, nevelésszociológiából, tanuláselméletből, didaktikából stb.)
3. A feladat megtervezése során milyen kihívásokkal, nehézségekkel szembesült?
4. A kitűzött cél elérése, a kijelölt részfeladatok elvégzése mennyiben volt sikeres? Voltak-e akadályozó tényezők, illetve sikertényezők?
5. A dokumentum miként szolgál saját kompetencia fejlődésének bemutatására?
6. Az adott feladat elvégzése után, milyen visszajelzést kapott (oktatóktól, mentortól, tanulóktól)?
7. Miként értékeli a tanári/mentori/tanulói kritikai megjegyzéseket?
8. Mennyire tudja egyetemi tanulmányait összekapcsolni a szakmai gyakorlattal?
9. Melyek a konkrét elhatározásai, céljai a további, saját oktatási gyakorlatára vonatkozóan?
10. Milyen területen, területeken fejlődött? Maradtak-e még hiányosságai?
11. Melyek a további szakmai céljai az adott feladattal, a tanári kompetenciáinak fejlesztésével összefüggésben?

A fő követelmény, hogy a jelölt a portfólióval képes legyen bemutatni, dokumentálni a képzés és a tanítási-, iskolai gyakorlat során (tanítás; tanításon kívüli iskolai tevékenység; iskolán

kívüli tevékenység) elvégzett munkáját, a kiválasztott négy tanári kompetenciájának fejlődését. Ez a megfelelés alapkövetelménye. A portfólió értékelésében/minősítésében ugyanakkor a fő szempont nem a mennyiség, hanem a négy tanári kompetencia vonatkozásában a reflexiók szakmaisága, mélysége, a fejlődési út bemutatása.

3.3.2. A reflexiók értékelésének szempontjai

A hallgatói reflexiók értékelése során fontos szempont, hogy mennyire konkrét, szakmailag szabatos a reflexiók megfogalmazása, találunk-e megfelelő utalást az egyes tanári kompetencterületekre, reflektál-e a hallgató a kurzust tartó tanár, ill. a mentortanár esetleges felvetéseire, kritikai megjegyzéseire, valamint találunk-e konkrét, gyakorlati elhatározásokat a későbbi, saját tanítási gyakorlatára vonatkozóan? Szintén pozitívumként értékelendő, ha a hallgató a szakmai gyakorlatokhoz kapcsolódó reflexiós folyamatok során visszaüt egyetemi tanulmányaira, az ott tanult tartalmakra. **Az (ön)reflexiókban a szerzőnek utalnia kell arra (a következő módon: lsd. xy számú melléklet), hogy az adott tanári kompetencia fejlődését melyik, mellékletbe helyezett dokumentummal kívánja bizonyítani!** A portfólió értékelési szempontjait az 4. számú melléklet tartalmazza.

4. A portfólió készítés folyamata

A diszciplináris, a pedagógiai, pszichológiai és a módszertani tanulmányok, valamint az iskolai gyakorlatok során a hallgató által vagy a hallgatóról készült valamennyi dokumentum összegyűjtése, melyek a tanári mesterképzés ideje alatt, a képzéssel összefüggésben születtek.

4.1. Válogatás a dokumentumok között

- A válogatás alapja az EMMI - rendeletben meghatározott tanári kompetenciákhoz való kapcsolódás.
- Amennyiben egy dokumentum nem igazolja a szakmai fejlődést, akkor sem szabad a portfólióba elhelyezni, ha a hallgató ahhoz érzelmi szempontból kötődik.
- Azok a dokumentumok vagy dokumentumrészletek, amelyek nem hordoznak plusz információt a fejlődés bizonyításához feleslegesek, csak a terjedelmet növelik.

4.2. Szerkesztés - a portfólió szerkezete

1. Előlap (1. számú melléklet).

2. Tartalomjegyzék oldalszámokkal

3. Bevezetés, amely a következő tartalmi elemekből áll (A Bevezetés összesen: min. 3 oldal):

- a tanárjelölt felsőoktatási életútja (mikor kezdte tanulmányait; miért választotta ezt az intézményt és az adott szakot, szakokat);
- miért döntött úgy, hogy tanári szakképzést szerez (mi motiválta erre, mi a célja a végzettséggel);
- a Bevezetésben fontos még bemutatni saját tanári hitvallását, nevelési céljait, preferált nevelési értékeit; valamint választ nyújtani a milyen tanár szeretnék

lenni, milyen az ideális tanár gondolkörre. (A Bevezetés részen belül min. 1 oldal terjedelemben).

4. Az Összefüggő tanítási gyakorlatok helyszíneinek bemutatása, a köznevelési vagy szakképző intézmény, mint szervezet ismertetése, pedagógiai céljai, jellegzetessége, sajátossága, valamint az ott elvégzett feladatoknak a bemutatása (min. 2 oldal a testnevelés - min. 2 oldal a gyógytestnevelés és min. 2 oldal az egészségfejlesztés esetében) lehet képeket, fotókat illusztrációként használni.

5. Tanári kompetenciák:

- a tanári kompetencia meghatározása és rövid értelmezése (hivatkozás az EMMI rendeletre);
- a kiválasztott, összesen min. 12 db (min. 4 db a testneveléshez, min. 4 db a gyógytestneveléshez és min. 4 db az egészségfejlesztéshez kapcsolódó) tanári kompetencia bemutatása a hozzátartozó dokumentumokkal, valamint reflexiókkal ellátva.

Fontos: Csak a képzés során, a képzéssel összefüggésben készült dokumentum csatolható! A jelölt maga válogathatja a dokumentumokat úgy, hogy portfóliójában a tanári kompetencia területeken bizonyítható fejlődési útját az értékelő (és mások) számára nyilvánvalóvá, követhetővé tegye és az adott tanári kompetencia fejlődését alá tudja támasztani és erre az önreflexió szövegében tegyen is utalást (lsd.: xy számú melléklet) a mellékletben lévő valamely csatolt dokumentummal.

4. Befejezés, amely átfogó, összegző megállapításokat tartalmaz a következő területeken (A Befejezés összesen: min 3. oldal):

- mit várt és mit kapott a tanárképzéstől (érdemes összekapcsolni a Bevezetőben írtakkal);
- miként ítéli meg a teljes osztatlan tanárképzés és ezen belül külön a gyakorlat szerepét saját tanárrá válásának folyamatában;
- összegzi, mit tudott meg saját magáról a tanárképzés végére, a tanári kompetenciák vonatkozásában (Mely területeken magabiztos, hol vannak bizonytalanságai, milyen fejlesztési célokat állított fel saját maga számára? (A Befejezés részen belül min. 1 oldal terjedelemben))

5. Felhasznált irodalom (APA - stílusban)

6. Kötelező mellékletek - Hivatalos dokumentumok (eredeti példánya):

- Az iskolai gyakorlatokhoz (I.-II.) kapcsolódó dokumentumok
- Összefüggő iskolai gyakorlatokhoz (I.-II) kapcsolódó dokumentumok
- Eredetiség nyilatkozat (2. számú melléklet)

5. Formai követelmények

A portfólió egészében az MTA Pedagógiai Bizottságának Folyóírata által meghatározott hivatkozási stílust kell alkalmazni. lsd. www.g.edia.hu/mped/?pid=50

Különösen ügyelni kell arra, hogy a saját készítésű óravázlatok, PPT bemutatók esetében is legyen jelölve a forrás. Fényképek csatolásakor fel kell tüntetni a készítő nevét, a dátumot és az eseményt vagy a forrást.

6. Tanári kompetenciák és a hozzájuk csatolható dokumentumok

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013 (I.30.) EMMI rendeletben meghatározott 8 tanári kompetencia mentén (3. számú melléklet) példákat nyújtunk a portfólióba helyezhető dokumentumokhoz, reflexiókhoz.

6.1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén

Miként vette figyelembe tanítása során a tanulók egyéni fejlődési jellemzőit (értelmi, érzelmi, testi, szociális, erkölcsi)? Miként kezelte az osztályon belüli egyéni különbségeket – ne csak a tanításra, hanem a nevelési folyamatokra is koncentráljon!

- Egy kiválasztott diák jellemzése szakmai szempontból.
- Egy gyermek fejlődéséről készült esettanulmány.
- Órai megfigyelések (hospitálás) rögzített változata (irányulhat gyerekre, tanárra, az egész órai tevékenységre).
- Fényképek, képek, videofelvételek az órákról (a résztvevők beleegyező nyilatkozatával ellátva).

6.2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

Milyen együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmazott mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során? Munkájában miként vette figyelembe a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait? Miként tudott óráin harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremteni, tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére nevelni, a csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezelni, a tanulók közötti kommunikációt, véleménycserét ösztönözni? Milyen közösségfejlesztő módszereket alkalmazott?

- Szociális kompetenciák fejlesztésére irányuló iskolai gyakorlat bemutatása.
- Iskolai – tanórai konfliktushelyzetek értékelő elemzése.
- Valamely pedagógiai helyzet megoldásának leírása.
- A közösség megismerésére vagy fejlesztésére irányuló módszer bemutatása.
- Az együttműködést támogató, motiváló módszerek alkalmazásának bemutatása mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során.

6.3. A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

A szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelően mennyire változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmazott? Milyennek ítélte meg a szaktárgy tanításához

szükséges tantervi és szakmódszertani tudását? Mennyire törekedett az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetésére a tantárgyi koherencia elmélyítésére?

- Prevenációs program , elemző bemutatása (amelyet előkészített, vagy amelyben részt vett).
- Szabadidős programok elemző bemutatása (amelyet előkészített, vagy amelyben részt vett).
- Tankönyvelemzés, a hallgató reflexióival ellátva.
- Saját készítésű taneszköz, poszter, vizuális segédanyag bemutatása.
- Valamely szakmai probléma megoldásának leírása.

6.4. A pedagógiai folyamat tervezése területén

Tanítási óráinak és tanítási órán kívüli tevékenységeinek tervezése során miként vette figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait? Milyen módszerrel elemezte utólag tervezését, annak eredményeit (terv-megvalósítás módja-eredmény hármásának elemzése). A tervezések során milyen segítséget kapott tanáraitól, hallgatótársaitól? Miként tudta ezeket beépíteni saját elképzeléseibe? Miben kell változtatnia annak érdekében, hogy terveit jobban meg tudja valósítani?

- Nevelési, oktatási folyamat tervezését, szervezését dokumentáló változatos médiumok bemutatása (óraterv, sportesemények és egyéb programok tervezésének dokumentumai).
- Bármilyen terv (óra-, tematikus terv, órán kívüli tevékenység terve).

6.5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

Miként vette figyelembe a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén mennyire volt képes változtatni előzetes tanítási tervein? Épített a tanulók szükségleteire, céljaira, igyekezett felkelteni és fenntartani érdeklődésüket? Képes volt pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkört kialakítani, ahol minden tanuló hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra? Mennyire volt képes tanulást támogató környezetet teremteni például a terem elrendezésével, a taneszközök használatával, a diákok döntéshozatalba való bevonásával? Kihasználta a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására? Felismerte a tanulók tanulási problémáit, szükség esetén tudott megfelelő szakmai segítséget kínálni számukra? Milyen módszerrel diagnosztizálta a tanulók tanulási stílusát? Milyen tanulási módszerrel ismertette meg a tanulókat?

- Gyakorlati, módszertani tevékenység dokumentálása különböző médiumokkal (a hallgató tanításáról készült fotó, videofelvétel).
- Kritikák, reflexiók a szakmai gyakorlatról (a szakmai gyakorlat egészéről írt rövid összefoglaló, reflexiókkal).
- A tanulók visszajelzései a jelölt tanításáról, szervezési munkájáról (kérdőíves kikérdezés formájában, a visszajelzések reflektív elemzésével ellátva).

- Évfolyamtársak kritikai észrevételei a jelölt tanításáról, szervezési munkájáról (a gyakorlatvezető tanár által megadott szempontok alapján).
- Sportversenyek szervezésének dokumentumai.

6.6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén

Mennyire ismerte a szaktárgy tantervi követelményeit? Képes volt saját követelményeit ezek figyelembevételével és saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan körülhatárolni, következetesen alkalmazni? Céljainak megfelelően, változatosan és nagy biztonsággal választotta meg a különböző értékelési módszereket, eszközöket? Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekedett, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését? A tanulás támogatása érdekében az órákon törekedett a folyamatos visszajelzésre? Értékeléseivel, visszajelzéseivel segítette a tanulók fejlődését? Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyyszerűek voltak? Képes volt önállóan a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemezni, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használni, szükség esetén gyakorlatát módosítani? Mely értékelési formák bizonyultak a leghatékonyabbnak, miért? Önmagát milyen módon értékelte, értékeltette? Milyen viszonyt lát saját maga értékelése és a diákok teljesítményének értékelése között?

- Belső szaktárgyi értékelés intézményi sajátosságai (tanulókkal szembeni értékelési formák, lehetőségek, a tanárral és intézménnyel szembeni elégedettség mérése).
- Az értékelés dilemmái, szöveges értékelés-osztályozás előnyei hátrányai – a tapasztalatok rögzítése.

6.7. Kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

Tanítási gyakorlata során képes volt érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikálni? Támogatta a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését? Mennyire tudta az iskolai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezelni, intézni? Nyitott volt a mentor, a tanuló társak, esetleg a szülők, a tanulók, az intézményvezető, a kollégák visszajelzéseire, felhasználta ezeket szakmai fejlődése érdekében? A kapcsolattartás és az együttműködés során használta az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat? Volt erre lehetősége?

6.8. Az autonómia és a felelősségvállalás területén

Képes volt saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemezni és fejleszteni? Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepvárásokhoz? Tanítási gyakorlata során alkalmazott új módszereket, tudományos eredményeket? Pedagógiai tudásának rétegei közül melynél érzi leginkább és melynél legkevésbé biztosnak ismereteit, készségeit, motívumait? Volt-e szüksége módszertani, pedagógiai, pszichológiai szakirodalom olvasására, a tanultak felelevenítésére, illetve még nem olvasott irodalom megismerésére gyakorlata során? Mi volt ennek oka?

- Szakcikk összegzése, értékelése reflexiókkal (szakkönyv összegző értékelése).
- Szakmai fejlődési terv (közeli és távoli célkitűzések, valamint ezek teljesítésére vonatkozó tervek).
- A jelölt önképzési tervei, elképzelései (tervezett továbbképzések, továbbtanulási tervek, nyelvtanulás, hangversenyző tevékenység, stb. összefoglalása).
- Szakmai szervezetben, bizottságban való részvétel dokumentációja.
- Szakmai előadáson, konferencián készített jegyzetek reflexiókkal.

Bármilyen dolgozat, fogalmazvány, ami a tanári kompetenciákkal összefügg, (pl.:házi dolgozatok, kutatási terv, stb.) a portfólióhoz csatolható.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013 (I.30.) EMMI rendelet 1. számú melléklet 4.5 szakasza a portfólióról:
2. A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013 (I.30.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének Tanári felkészítés követelményei szakasza
3. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300008.EMM (utolsó letöltés: 2016. 04. 20.)
4. Barton, J. és Collins, A. (1993): Portfolios in Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 44. 3. sz. 200–210.
5. Darling-Hammond, L. és Snyder, J. (2000): Authentic Assessment of Teaching in Context. *Teaching and Teacher Education*, 16. 525–545.
6. Falus Iván - Kimmel Magdolna (2009): A portfólió. Budapest, Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK, Neveléstudományi Intézet.
7. Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK) <http://www.nefmi.gov.hu/kkk>
8. Golnhofer Erzsébet – Nahalka István (szerk.): A pedagógusok pedagógiája. Tankönyvkiadó, Budapest
9. Szivák Judit (2003): A reflektív gondolkodás fejlesztése. Gondolat kiadó, Budapest.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Portfólió előlap minta

PORTFÓLIÓ

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem

OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS

ide a szak megnevezése kerül

ide a portfólió készítőjének neve kerül

Budapest
évszám

2. számú melléklet: Eredetiség nyilatkozat

EREDETISÉG NYILATKOZAT

Alulírott _____ (név, NEPTUN-kód), a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem _____ szakos hallgatója ezennel büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy

című szakdolgozatom / portfólióm saját, önálló munkám; az abban hivatkozott nyomtatott és elektronikus szakirodalom felhasználása a szerzői jogok nemzetközi szabályainak megfelelően történt.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat esetén plágiumnak számít:

- szószerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Alulírott kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem, és tudomásul veszem, hogy plágium esetén szakdolgozatomat a tanszék visszautasítja.

Budapest,év hó nap

.....
aláírás

3. számú melléklet: Tanári kompetenciák jogszabályi háttér

2. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A TANÁRI FELKÉSZÍTÉS KÖVETELMÉNYEI

1. A tanárképzésben megszerezhető tanári tudás, készségek, képességek

1.1. a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése területén

1.1.1. Ismeretek

A végzett/szakképzett tanár alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű tanulókról, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről. Ismeri a tanulók megismerésének módszereit. Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit. Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

1.1.2. Képességek

A végzett tanár a gyermek személyiségfejlődésére vonatkozó elméleti tudása felhasználásával képes a megtapasztalt pedagógiai gyakorlatot, az iskola mindennapi valóságát elemezni. Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről. Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos egyéni megértési nehézségek kezelésére. Képes a különböző adottságokkal, képességekkel, illetve előzetes tudással rendelkező tanulók tanulásának, fejlesztésének megfelelő módszerek megválasztására, tervezésére és alkalmazására, a pályorientáció segítésére. Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tantárgyában különleges bánásmódot igénylő tanulókat felismerni, hatékonyan nevelni, oktatni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani. Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióna képes.

1.1.3. Attitűdök

A szakképzett tanár törekszik saját megalapozott pedagógiai nézeteinek megfogalmazására. Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkinben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel)

viszonyulni minden tanítványához. Érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden tanuló számára.

1.2. a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

1.2.1. Ismeretek

A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az enkulturációról és a multikulturalizmusról. Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait. Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

1.2.2. Képességek

A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során. Képes a konfliktusok hatékony kezelésére. Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását. Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét. Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

1.2.3. Attitűdök

A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi. Előítéletektől mentesen végzi tanári munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni. Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt. Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre. Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak. Törekszik a fiatalok világáról minél több ismeretet szerezni, tiszteli különbözőségeiket és jogukat. Folyamatosan együttműködik a szülőkkel.

1.3. a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

1.3.1. Ismeretek

A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal,

műveltségterületekkel. Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit. Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítségével. Ismeri a szaktárgy tantervét, tantervi és vizsgakövetelményeit, valamint a tantárgy tanulási sajátosságait, megismerési módszereit, tananyagstruktúráját, illetve belső logikáját. Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a digitális tankönyveket, taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

1.3.2. Képességek

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására. Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára. Képes a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit megvalósítani különböző szintereken. Képes a szaktárgyak során fejlesztett kompetenciák más műveltségterületeken is fejlődést generáló szinergikus hatásainak tervezésére, kihasználására. Szaktárgyi felkészültségével kapcsolatban önreflexióra és önkorrekcióna képes.

1.3.3. Attitűdök

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt. Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét. Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival. Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel. Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

1.4. a pedagógiai folyamat tervezése területén

1.4.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó dokumentumokat, tantervfajtákat, tantervtípusokat, átlátja ezeknek az oktatás tartalmi szabályozásában betöltött szerepét. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását. Ismeri a szaktárgy tanításának jogszabályi háttérét, tanterveit, vizsgakövetelményeit. Ismeri a tananyagkiválasztás és a rendszerezés szaktudományi, pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontjait, az erről megfogalmazott tudományos eredményeket. Ismeri és érti a nevelés és

tanítás összefüggéseit. A tanításban is képes a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére.

1.4.2. Képességek

A szakképzett tanár a tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes. Az iskola pedagógiai programja, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, az elsajátítandó tudás sajátosságai, a rendelkezésre álló taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (tanmenet, tematikus terv, óraterv, folyamatterv). Képes a tanulási-tanítási stratégia meghatározására, a tananyag feldolgozásához a pedagógiai céloknak és a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő oktatási folyamat meghatározására, hatékony módszerek, szervezési formák, eszközök kiválasztására a végzettségének megfelelő korosztály, illetve a felnőttoktatás keretében is. Képes a tanítandó tananyag súlypontjait, felépítését, közvetítésének logikáját a tantervi előírásokkal és a pedagógiai célokkal összhangban az adott tanulócsoporthoz igazítani. Képes a szaktárgya tanulása-tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális tankönyveket, taneszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani (különös tekintettel az információ-kommunikációs technológiára). Képes a célokhöz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni. Képes a szaktárgy tanórán és iskolán kívüli tanulásának tervezésére a végzettségének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is. A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes.

1.4.3. Attitűdök

A szakképzett tanár fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoporthoz sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

1.5. a tanulás támogatása, szervezése és irányítása területén

1.5.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazásának speciális szempontjait, lehetőségeit. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a tanulási motiváció felismerésének és fejlesztésének módszereiről. Rendelkezik a tanulóközpontú tanulási környezet fizikai, emocionális, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel. Ismeri a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásait. Ismeri a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórán és iskolán kívüli lehetőségeit, színtereit. Tájékozott a differenciális pedagógia, az adaptív tanulásszervezés, a nevelési-oktatási stratégiák, módszerek

kiválasztásának és alkalmazásának kérdéseiben. Ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét.

1.5.2. Képességek

A szakképzett tanár képes a különböző céloknak megfelelő, átgondolt stratégiákhoz a motivációt, a differenciálást, a tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására. Képes nyugodt, biztonságos és az eredményes tanulást támogató tanulási környezet megszervezésére. Képes az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, a tanulási nehézségek felismerésére a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is. Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek felismerésére és kezelésére. Képes a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására. Képes az egész életen át tartó tanulás képesség-rendszerének megalapozására, technikáinak gyakoroltatására.

1.5.3. Attitűdök

A végzett tanár fontosnak tartja a tanulás és tanítás folyamatainak tudatosodását, az önszabályozó tanulás támogatásához szükséges tudás és képesség megszerzését, a tanulási képességek fejlesztését, továbbá nyitott az egész életen át tartó tanulásra. Elismeri, hogy a megfelelő tanulási légkör megteremtéséhez figyelembe kell venni a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit. Törekszik a tanulókkal való együttműködés megvalósítására a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében. Törekszik az életkori, egyéni és csoport sajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítására.

1.6. a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése területén

1.6.1. Ismeretek

A végzett tanárnak szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről. Tisztában van alapvető értékelési és mérésmetodikai szabályokkal, összefüggésekkel. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során elsajátított ismeretek és fejlesztendő kompetenciák mérésére, értékelésére alkalmas sajátos módszereket, eszközöket.

1.6.2. Képességek

A szakképzett tanár képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására.

Az értékelés során képes figyelembe venni az értékelés hatásait a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelésére. Képes elősegíteni a tanulók reális önértékelését és alkalmazni a tanulók önbecsülését támogató ellenőrzési

módszereket. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére. Képes az országos, illetve a helyi mérési eredmények értelmezésére.

1.6.3. Attitűdök:

Reálisan ítéli meg a pedagógus szerepét a fejlesztő értékelés folyamatában. Elkötelezett a tanulást támogató értékelés mellett.

1.7. a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

1.7.1. Ismeretek

A végzett tanár ismeri az osztálytermi kommunikáció sajátosságait. Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól. Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat. Ismeri a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit. Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről. Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről.

1.7.2. Képességek

A szakképzett tanár képes a tanulókkal a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési elvek és formák közös kialakítására, elfogadtatására. Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra diákokkal, szülőkkel, a szaktárgyainak megfelelő szakterületek képviselőivel, az iskolai és iskolán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően. Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes pedagógiai tapasztalatai és nézetei reflektív értelmezésére, elemzésére, értékelésére. Képes meghatározni saját szakmai szerepvállalását. Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni. Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

1.7.3. Attitűdök

A végzett tanár pedagógiai helyzetekben képes együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, segítő kommunikációra. Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon. Kész együttműködni a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben. Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek

felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

1.8. az autonómia és a felelősségvállalás területén

A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására. Egyenrangú partner a szakmai kooperációban. Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

4. számú melléklet: Portfólió értékelő lap

PORTFÓLIÓ ÉRTÉKELŐ LAP

Hallgató neve:

Szak:

Az értékelés rendszere:

n.a.: a portfólióban nem jelent meg

1. nagyon gyengén kidolgozott

2. gyengén kidolgozott

3. közepesen kidolgozott

4. jól kidolgozott

5. kiválóan kidolgozott

n.a. 1. 2. 3. 4. 5.

1. A tartalmi követelményeknek való megfelelés

1.1 A hallgató szakmai motivációinak, céljainak elemző kifejtése

1.2 Az összeállított portfólió tematikai koherenciája

1.3 A szakmai reflexió elméleti keretének,
szempontrendszerének kidolgozottsága és indoklása

1.4 A szakirodalom és a korábbi saját tapasztalatok
felhasználásának összhangja

1.5 Önértékelés legkevesebb 4 kiválasztott kompetencia fejlődésével
kapcsolatban, a fejlődés megalapozott bizonyítása az oktatók
által készített értékelések és visszajelzések alapján

1.6 A tanulmányok alatt készített dolgozatok, tanulmányok,
munkák reflexiója, önértékelésének színvonala

1.7 Naplók, feljegyzések, jegyzetek és egyéb az iskolai munkához
kapcsolódó dokumentumok bemutatása

1.8 A reflexiók árnyaltsága és a tudatossága

1.9 A további fejlődés lehetséges pontjainak bemutatása
a megszerzett kompetenciák gyakorlatban történő alkalmazása

2. A formai követelményeknek való megfelelés

- 2.1. A portfólió rendezettsége, áttekinthetősége
- 2.2. A portfólió vizuális megjelenése, illusztráltsága, szaknyelvi tisztasága
- 2.3. A táblázatok, ábrák, illetve képek világossága, áttekinthetősége
- 2.4. A felhasznált szakirodalom, az idézett szövegek, munkák pontos jelölése, és ezek egységes használata

Egyéb észrevételek:

.....

.....

.....

.....

.....

A portfólió értékelési szempontjai alapján összességében **65 pont** adható.

Ponthatárok:

- 65 – 58 pont: jeles
- 57 – 52 pont: jó
- 51 – 45 pont: közepes
- 44 – 32 pont: elégséges
- 32 pont alatt elégtelen

Összpontszám:..... Érdemjegy (számmal, betűvel):.....

Dátum:.....

.....

értékelő